

Šis dokumentas skirtas UAB FMĮ „INVL Financial Advisors“ klientams, siekiant glaustai paaiškinti finansinių priemonių sąlyginį grupavimą pagal tvarumo veiksnių integravimo laipsnį ir kitas su tvarumu susijusias finansinių priemonių savybes.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ BEI APLINKOS IR SOCIALINIŲ VEIKSNIŲ RYŠYS

Klimato kaitos įtaka aplinkai yra pagrindinis šių laikų iššūkis. Valstybės visame pasaulyje stengiasi apriboti klimato kaitą, stabdyti biologinės įvairovės nykimą ir aplinkos blogėjimą. Tvarus investavimas reiškia, kad priimant investicinius sprendimus bus atsižvelgiama į tvarumo riziką/veiksnius.

Tvarus investavimas veda prie tvarios ekonominės veiklos. Jis gali palaikyti ekonomikos augimą, kartu mažinant neigiamą poveikį aplinkai ir įvertinant socialinius bei valdymo aspektus. Rezultate, tvarus investavimas padeda užtikrinant klimato ir aplinkos apsaugą bei socialinę gerovę.

APLINKOSAUGOS, SOCIALINIAI IR GEROSIOS VALDYSENOS VEIKSNIAI

Tvarumo veiksniai suprantami kaip aplinkosaugos, socialiniai ir gerosios valdysenos klausimai (angl. *environmental, social, and governance (ESG)*).

Aplinkosaugos veiksniai gali apimti klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą, biologinės įvairovės išsaugojimą, taršos prevenciją, žiedinę ekonomiką ir kt.

Socialiniai veiksniai gali apimti nelygybės klausimus, klausimus, kuriais skatinama socialinė sanglauda, socialinė integracija ir darbo santykiai, arba investicijos į žmogiškąjį kapitalą arba palankių ekonominių ar socialinių sąlygų neturinčias bendruomenes ir kt.

Geroji valdysena gali apimti tokias temas kaip įmonių valdymo struktūrų įvairovė, kova su korupcija ir kyšininkavimu, mokesčių skaidrumas, santykiai su darbuotojais, darbuotojų atlygio ir mokesčių prievolių vykdymas ir kt.

TVARIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮVAIROVĖ

Galite nuspręsti investuoti savo pinigus atsižvelgdami į ESG finansinių priemonių aspektus. Svarbu pažymėti, kad rinkoje rasite kelių rūšių finansinių produktų, turinčių įvairaus laipsnio tvarumo integravimą.

Tam tikros finansinės priemonės atsižvelgia tik į ESG aspektus, pavyzdžiui, apskaičiuojant ir atskleidžiant daromą neigiamą poveikį aplinkai arba visuomenei, tačiau kitomis finansinėmis priemonėmis siekiama realiai prisidėti prie aplinkosaugos ar socialinių aspektų gerinimo.

Be to, finansinės priemonės gali tuo pačiu metu atsižvelgti į aplinkos, socialinius ir valdymo aspektus, o kitos – tik vieną ar du iš šių aspektų.

GALIMI TVARUMO PRIORITETAI

Pagal šiuo metu galiojančią reguliaciją kliento tvarumo prioritetai suprantami kaip kliento teikiama pirmenybė vienai iš trijų kategorijų arba jų kombinacijai:

A kategorija	<p>Finansinė priemonė, kuri investuoja į aplinkos atžvilgiu tvarią ekonominę veiklą. Aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla svariai prisideda prie vieno ar daugiau aplinkos tikslų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klimato kaitos švelninimas; • prisitaikymas prie klimato kaitos; • tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga; • perėjimas prie žiedinės ekonomikos; • taršos prevencija ir kontrolė; • biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas.
B kategorija	<p>Finansinė priemonė, kuri investuoja į tvarią ekonominę veiklą. Tvaria ekonomine veikla prisidedama prie aplinkos tikslų (pvz. efektyvus energijos vartojimas, atsinaujinanti energija, žaliavų, vandens naudojimas ir pan.) ar socialinių tikslų (kovojimas su nelygybe arba socialinės sanglaudos skatinimas, socialinė integracija, darbo santykiai ir pan.) bei laikomasi gerosios valdymo praktikos.</p>
C kategorija	<p>Finansinė priemonė, kuria atsižvelgiama į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams – aplinkosaugai, socialinei ir darbuotojų gerovei, pagarbai žmogaus teisėms, kovai su korupcija ir kyšininkavimu.</p> <p>Priešingai nei A ir B kategorijos, šia finansine priemone nesiekama teigiamo poveikio, o ja tik atsižvelgiama į neigiamą investicijų poveikį tvarumui.</p>

PLATESNIS TVARUMO PRIORITETŲ KATEGORIJŲ PAAIŠKINIMAS

a. Aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla (A kategorija)

Aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla apibrėžia finansinės priemonės ar įmonės veiklos dalį, kuri yra tiesiogiai susijusi su aplinkosaugos tikslais. Norint ekonominę veiklą priskirti prie aplinkos atžvilgiu tvarios ekonominės veiklos, ji turi atitikti 4 kriterijus:

Svariai prisidėti prie bent vieno iš šešių aplinkosaugos tikslų	Ekonominė veikla, kuria svariai prisidedama prie vieno ar daugiau aplinkos tikslų: <ul style="list-style-type: none"> • klimato kaitos švelninimas; • prisitaikymas prie klimato kaitos; • tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga; • perėjimas prie žiedinės ekonomikos; • taršos prevencija ir kontrolė; • biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas.
Nedaryti reikšmingos žalos nė vienam iš šešių aplinkosaugos tikslų	Ši veikla turėtų prisidėti prie vieno iš šešių aplinkosaugos tikslų ir neturėtų kenkti nė vienam iš likusių kitų penkių aplinkosaugos tikslų.
Laikytis nustatytų būtinausių apsaugos priemonių	Ekonominė veikla atitinka minimalias apsaugos priemones, pvz., yra suderintos su EBPO gairėmis tarptautinėms bendrovėms ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais, įskaitant principus ir teises, išdėstytus aštuoniose pagrindinėse konvencijose, nurodytose Tarptautinės darbo organizacijos deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir Tarptautinėje žmogaus teisių chartijoje.
Atitikti ES techninių ekspertų grupės parengtus techninės atrankos kriterijus	Šie techninės atrankos kriterijai yra labai išsamūs, pagrįsti mokslu ir pagrįsti geriausia rinkos praktika. Šių techninės atrankos kriterijų tikslas – paskatinti įmones daryti iš esmės teigiamą poveikį aplinkai arba iš esmės sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir padėti sektoriams pasiekti ES žaliojo kurso aplinkosaugos tikslus.

b. Tvari ekonominė veikla (B kategorija)

Norint ekonominę veiklą priskirti prie tvarios veiklos, ji turi atitikti 3 kriterijus:

Prisidėti prie aplinkosaugos ar socialinio tikslo	<ul style="list-style-type: none"> • ekonominė veikla, kuria prisidedama siekiant aplinkosaugos tikslo, pavyzdžiui, tokios investicijos, kurios matuojamos pagrindiniais efektyvaus išteklių naudojimo rodikliais, tokiais kaip energijos, atsinaujinančiosios energijos, žaliavų, vandens ir žemės naudojimas, pagaminamų atliekų kiekis, išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ar poveikis biologinei įvairovei ir žiedinei ekonomikai; arba • ekonominė veikla, kuria prisidedama prie socialinio tikslo įgyvendinimo, visų pirma investicijos, kuriomis prisidedama sprendžiant nelygybės klausimus, arba kuriomis skatinama socialinė sanglauda, socialinė integracija ir darbo santykiai, arba investicijos į žmogiškąjį kapitalą arba palankių ekonominių ar socialinių sąlygų neturinčias bendruomenes.
Nedaryti reikšmingos žalos nei aplinkosaugos, nei socialiniam tikslui.	Ši veikla neturėtų kenkti nei aplinkosaugos, nei socialiam tikslui.
Bendrovės, į kurias investuojama, turi laikytis gerosios valdymo praktikos.	Tai susiję su patikimomis valdymo struktūromis, santykiais su darbuotojais, darbuotojų atlygio ir mokesčių prievolių vykdymu.

c. Ekonominė veikla, kuria atsizvelgiama į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams (C kategorija)

Neigiamo poveikio tvarumo veiksniams vertinimui yra pasitelkiami ES ekspertų grupės sukurti rodikliai (PAI). Manoma, kad PAI turi užfiksuoti bet kokią neigiamą poveikį, kurį gali sukelti finansinė priemonė aplinkai, visuomenei. PAI rodikliai rinkoje daugeliui yra žinomi, pavyzdžiui, anglies pėdsakų ar valdybos įvairovė. Kiti kintamieji yra labiau nišiniai, pvz., „išmetimas į vandenį“, kuriuo siekiama užfiksuoti poveikį vandeniui arba energijos neefektyvus poveikį. Pilną PAI rodiklių sąrašą galima rasti [ES komisijos deleguoto reglamento 2022/1288 1 priede](#).